

Şansel Özpınar

Yrd. Doç. Dr.

Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İİBF

Bir Meşrulaştırma Aracı Olarak İktisat Bilimi

Ekonomik olaylar ve olgular, karşılıklı bir etkileşim içinde ortaya çıkarlar. Birey, toplum, politika ve ekonomik faaliyetler arasındaki yoğun ilişki; ekonomik olay ve olguların büyüklüğünü, boyutlarını ve etkilerini belirler. Bu açıdan değerlendirildiğinde, iktisat biliminin konusunun diğer bilim dallarıyla ve özellikle "toplumbilim" ile olan bağının önemi vurgulanır. Bu temelde, iktisat bilimi değer yargıları içerir. Dolayısıyla, iktisat teori ve varsayımlarının çoğu, belirli bir bakış açısını yansıtır ve bu bakış açısı (ideoloji) bağlamında politikalar oluşur. Her oluşan politika, bireysel ve toplumsal bir bölüşümü öngördüğünden, siyaset ve ekonomi arasındaki ilişki de belirginleşir. Tüm bunlar aklımıza şu soruyu getirir: Kendisini tüm bu etkileşimlerin dışında gören bir teori, ne ölçüde somut gerçekleri ve olguları yorumlamamıza yardımcı olacaktır ya da zaten bu olguları yorumlamamamız gerektiği üzerine mi kuruludur? Ortodoks iktisadın temel işlevi, egemen ideolojilerin yeniden üretimini sağlamaktır. Bu bağlamda iktisat bilimi, kapitalist sistemi meşrulaştırma aracı olarak gündeme gelmektedir. Ortodoks iktisat önerme ve varsayımlarının var olan yapıyı kabullenici, pekiştirici yönde politikalar önererek, matematiksel modeller ile bütünleştirdikleri iktisadı, böylelikle tartışılmaz bir bilim olarak sunmaları tesadüf değildir. Yansızlığını, matematiksel ifadelerle ortaya koymaya çalışan ortodoks iktisadın kendi iç dünyasında her şey kuralına uygundur. Kuralları, toplumdan bağımsız koyan bir yaklaşım için bu elbette ki doğrudur. Ancak, kurallar veya varsayımlar ne derece gerçeği yansıtmaktadır? Varsayımların gerçek dünya ile ilintisinin koparılması başlı başına bir yanlışlık değil midir? İşte bu nedendir ki, ortodoks iktisadı tartışmak, kapitalizmi ve küreselleşme felsefesini tartışmak noktasında düğümlemektedir. Bu çalışmada, ortodoks iktisadın eleştirisi yapılırken, aynı zamanda kapitalizmin işlevselliğini sağlama açısından önemi ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu amaçla ilk olarak, iktisat bilimi ve değer yargıları konusu irdelenecek, daha sonra "Ortodoks iktisat" paradigmasının temel özellikleri açıklanacak, son bölümde ise bir meşrulaştırma aracı olarak ortodoks iktisadın egemen ideolojilerin yeniden üretimindeki etkinliği tartışılacaktır.